

Ünnepi műsor szerkesztése az általános iskolában

Pályája során minden pedagógus találkozik a feladattal: ünnepeinkről meg kell emlékeznünk. Ez mindannyiunk számára természetes, ám a hogyan kérdése a legtöbb pedagógusnak gondot okoz. Főként, ha az általa összeállított ünnepi műsor nagyobb fórum elé kerül.

Kiindulópontként el kell fogadnunk azt a tényt, hogy az ünnepi műsor magáért az ünnepért, és nem csupán a műsor kedvéért jön létre. Tisztában kell tehát lennie a tanárnak és diáknak is, hogy valójában mit is ünneplünk, miről is emlékezünk meg, mert ez határozza meg az egész ünnepség célját, hangulatát. Ha e körülmény tisztázatlan marad, csak a versek sablonos egymásutániságát tapasztalhatja a befogadó, s az ünnepség alatt a néző csupán a szöveg alapján különböztethet meg egy karácsonyi, nőnap vagy anyák napi műsort. Pedig gondoljuk csak végig: nincs két ünnep, amely ugyanazt az érzelmet váltaná ki az emberből. Lényeges tehát a gyerekekkel megbeszélni, mitől más a kiválasztott nap a naptárban szereplő összes többitől, s kit milyen érzélemmel tölt el, ha arra a napra gondol. Hisz azt kell elérnünk, hogy kellőképpen tolmácsolhassuk érzéseinket a közönségnek, s a befogadók átéljék azt, ami az előadó bensőjéből fakad. Fontos tehát tisztázni az ünnepség célját: szórakoztatni vagy elgondolkodtatni kívánjuk a közönséget, milyen hangulatot akarunk teremteni, s ehhez választani meg a megfelelő tárgyakat, eszközöket és anyagot.

Karácsonyi műsorunk lehet vallásos, alapulhat a Biblián, előadhatunk betlehemes játékot. De szerkeszthetünk vallástól független műsort, amely vidámságával szórakoztat, s tükrözi a gyerekek karácsony előtti izgatott és ünnepi hangulatát. Összeállíthatunk olyan műsort is, amely – gazdag irodalmi forrásainkra támaszkodva – a szegények karácsonyának világát tárja elénk, ahol a szeretet, egymás megbecsülése áll a középpontban, s amely a ma gyermekét is arra neveli, hogy a legapróbb ajándéknak is örülhetünk, ha egy lélek szeretete áll mögötte. (E karácsonyi példa is mutatja, hogy egy ünnep akár többféle érzelmet is kelthet, s így még fontosabbá válik eldönteni a célt: miért készítjük a műsort.) Anyák napján vagy pedagógusnapon a tisztelet, az ünnepelt munkájának megbecsülése hassa át műsorunkat, ám fontos, hogy eközben mindig jelen legyen a gyermek, hisz anyai és pedagógusi hivatás nélkülözhetetlen „kelléke” a gyermek a maga ártatlanságával, csintalanságával, komiszágával. Ha előadásunkban mindkét fél megjelenik, műsorunk akkor lehet igazán sikeres.

Történelmi ünnepeinkről való megemlékezéskor talán még az előbbieknél is körültekintőbben kell a „Mit ünneplünk?” kérdést tisztázni, hisz a történelem eseményeit ok nélkül nem nagyíthatjuk fel, illetve nem kisebbíthetjük. Tisztában kell lennünk a történelmi személyiségek szándékával, tetteivel ahhoz, hogy előadásunk során méltóképpen emelhessük ki ezeket.

A fent említett példákából következik, hogy milyen helytelen az az ünnepi készülődés (sajnos, ma még számtalan iskolában előfordul), amely során a gyerekek pusztán azzal a céllal kapnak egy-egy verset, hogy azt tanulják meg, mert majd egy ünnepségen el kell mondaniuk. Ilyenformán ugyanis a gyerek semmilyen emocionális élményt nem él át, hisz nem tudja, mi is annak a konkrét előadásnak a célja, amelyen majd részt vesz, milyen egyéb produkciók mellett foglal helyet az ő szerepe, s nem látja át, mi is az a teljes műsor, amelyben ő is szerepet kap. Így természetesen saját ötletével sem tud hozzájárulni az ünnepi készülődéshez, pedig az is nagyon lényeges, hogy a gyerek olyan műsorban vegyen részt, amely tetszik neki, s amelyet ő is szívesen kiegészít egyéni elképzeléseivel.

Debreczeni Tibor egy vele készült interjúbán rámutatott, hogy a korábbi iskolai ünnepi műsorok jórészt az előadóművészet elemeinek átvételére épültek. „Szavalatra, szavalókórusra, énekre, énekkarra, ezek váltogatták egymást a rendezvényeken. A pártállami időszak politikai igényeinek megfelelően sokáig földhözragadt ünnepi műsorokat gyártottak az iskolákban. Számos helyen politikai megfontolásból hoztak létre színjátszócsoportot. Nem csoda, hogy a pártdiktatúrához kötődő ünnepi műsorban sok volt a hamis pátosz.”¹ Sajnálatos tényként említi meg, hogy számos helyen még élnek a régi beidegződések, igaz, hogy már a rendszerváltás utáni piros betűs ünnepekhez (március 15., október 23.) illő tatalommal. Ám a drámapedagógiai módszer elterjedésével egyre inkább remélhetjük, hogy igényes, színvonalas másorok tűnjenek fel az iskolai színpadokon.

A drámapedagógia „az egységes művészeti nevelés szerves része. Olyan nevelési módszer, amely szocializáló tevékenységre épülve az egész személyiséget gyarapítja. Eszközei közé tartozik a mimes és szöveges rögtönzés, az érzékelő, önismereti, valóságismereti játék, a kreatív képességet fejlesztő gyakorlat, a pszichológiából ismert relaxációs tréning. Mindez azért van, hogy boldog és kiegyensúlyozott személyiség, alkotó, választani és dönteni tudó, demokratikusan gondolkodó polgár váljék a fiatalokból.”²

Fontos, hogy a gyerekek felkészülésük során a próbák folyamata élményként raktározódjon el, s ezt az élményt az előadásig magukban hordozva a fellépésen többletként kamatoztathassák. Ezért van nagy szerepük a drámajátékoknak, amelyek formáló erejükkel biztosabbá teszik a gyerekeket az önkifejezésre, a mások előtti produkcióra, s emellett élménydússá, játékosá teszik az egyébként kemény koncentrációt igénylő felkészülést. A drámapedagógiai foglalkozás nem verbális esztétikai kurzus, hanem nevelési módszer, hisz nemcsak a verbális hatás fontos a nevelésben, hanem a lélek kreatív képességének kifejlesztése is. „Comenius azt tanácsolta, hogy az ifjúság tanuljon különféle dolgokat figyelni: sok kérdésre rögtönözve megfelelni, mozdulatait illően alakítani, arcával, kezével, egész testével természetes módon viselkedni, hangját módosítani és elváltoztatni, egyszóval bármely szerepet illően eljátszani, és tanulja meg mindezekben a szabad emberhez méltó magatartást.”³ Mindezen képességek könnyedén és játékosan fejleszthetők a drámajátékok széles skálájának alkalmazásával. E játékok biztosabb fellépést adnak a gyerekeknek a színpadon, s megkedveltetik velük az előadásban való részvételt, önmaguk, érzelmeik kifejezését.

Ha a gyerekek megértik az ünnepség célját, átélik az ünnep hangulatát, s a bennük felkelt érzelmeik játékos, gyakorlatias, élményszerű próbák során mélyülnek, biztosak lehetünk abban, hogy sikeres ünnepi műsorunk után megérdemelten hangzik majd fel a taps.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Válságban van-e a diákszínjátszás?, Interjú Debreczeni Tiborral, In.: Köznevelés, 1993/9., 23. p.
2. Debreczeni Tibor: Színkörjáték, Népművelési Propaganda Iroda, Budapest, 1981., 23. p.
3. Az 1. i. m.

